

Tel uit je winst

Met Algemeen
Maatschappelijk Werk

Mensen helpen op eigen benen te staan en mee laten doen in de maatschappij. In het bijzonder diegenen die dat door één of meerdere problemen even niet kunnen opbrengen. Zoals kansarme jongeren, eenzame ouderen, slachtoffers van huiselijk geweld en mensen met een zware schuldenlast.

**Dat is de kerntaak van
Algemeen Maatschappelijk Werk
(AMW).**

Algemeen Maatschappelijk Werk

Door een stevige verankering op scholen en in wijken signaleert AMW al vroeg problemen. En kan dus ook tijdig ingrijpen of helpen bijsturen. Met als gevolg dat mensen binnen relatief korte tijd wel weer op eigen kracht verder kunnen, zonder een onnodige afhankelijkheid op te bouwen van uitkeringen of andere sociale voorzieningen.

Via de Wmo zijn gemeenten verplicht burgers te helpen bij het zelfstandig deelnemen aan de maatschappij. Tegelijk heeft de gemeente de taak om een veilige samenleving te creëren. Zonder overlast van hangjongeren, dak- en thuislozen of burens met psychische problemen. Bij het uitvoeren van deze taken speelt AMW een belangrijke rol. Investeren in AMW betekent dus winst voor kwetsbare burgers, winst voor de maatschappij en winst voor de gemeente.

Het geld dat AMW kost, is een investering in een gezonde maatschappij. Eén waarin mensen zich veilig voelen en waarin iedereen meedoet. Ook in economisch minder goede tijden.

'Het maatschappelijk werk komt meer dan voorheen tot zijn recht door de invoering van de Wmo en daarmee samenhangend beleid. Het uitgangspunt van de Wmo past bij uitstek bij de kracht van maatschappelijk werk. Daarin staan immers waarden als dienstbaarheid, bezieling, solidariteit en soberheid centraal. AMW verbindt en schakelt. Tussen het individu en zijn omgeving, materieel en immaterieel, collectieve arrangementen en individuele hulpverlening, preventie en interventie en tussen zelfsturing en paternalisme.'

Margot Scholte, lector Maatschappelijk Werk

Bespaar kosten, bespaar leed

Iedereen gaat weleens door een moeilijke tijd. Een scheiding, het overlijden van een dierbare, het verlies van werk en inkomen. Er zijn veel gebeurtenissen die mensen een tijdje uit het (maatschappelijke) veld kunnen slaan. AMW voorkomt dat een tijdje een tijd wordt.

Veel mensen dreigen bij tegenslag in een negatieve spiraal te belanden. AMW helpt die spiraal te doorbreken. Zo behouden mensen hun zelfredzaamheid en zijn er geen kostbare zorg-, opvang- of repressiemiddelen nodig. Sommige mensen zijn in staat op eigen kracht AMW in te schakelen. Maar lang niet iedereen kan dat. Velen onderkennen niet of te laat de ernst en het risico van hun problemen. Zij moeten een duwtje in de rug krijgen vanuit een alert netwerk. Bijvoorbeeld van een huisarts, een docent of iemand uit de directe omgeving.

.....

'De maatschappelijk werkster liet mij inzien dat er een soort domino-effect kan ontstaan wanneer je een stap neemt. Als je thuis achter de ramen een beetje niks blijft zitten doen, bereik je niets. Maar als je initiatieven neemt, kom je misschien iemand tegen die een baan voor je weet. Op de een of andere manier bedenk je dat zelf niet. Ik had dat zetje nodig. Het heeft me ook duidelijk gemaakt dat ik rust moet vinden in vastigheid. Een vaste woonplaats, vast werk en vaste mensen. Ik woon hier nu al een paar jaar. Ik heb een baan en meer kennissen en vrienden om me heen, dus dat gaat de goede kant op.'

Evelien, 28 jaar

.....

De aanpak

- AMW bevordert de psychosociale zelfredzaamheid van mensen door het voeren van persoonlijke gesprekken met mensen die problemen hebben en biedt praktische en materiële hulp.
- AMW helpt mensen met meerdere problemen (multiprobleemcliënten) door de zogenaamde 'outreaching' hulpverlening. Op aanwijzing van bezorgde mensen in de buurt van cliënten neemt AMW zelf contact op met mensen en brengt hun probleem samen met hen in kaart. Vervolgens begeleidt AMW deze cliënten, en helpt hen weer grip op hun leven te krijgen.
- AMW bemiddelt tussen cliënt en personen en instanties die de problematiek van de cliënt verergeren.
- AMW legt de focus niet op het probleem, maar op het individu en zijn directe omgeving – en pakt de problematiek samen met de cliënt integraal aan.
- AMW legt verbinding tussen de cliënt en het netwerk dat aanvullende hulp biedt. Zoals de geestelijke gezondheidszorg, woonzorg en integrale schuldhulpverlening.
- AMW spreekt ook de sociale omgeving van de cliënt aan. Zodat burens, vrienden en familie actief meewerken aan het oplossen van het probleem.

De opbrengst

- AMW voorkomt dat mensen blijvend in een isolement terecht komen.
- AMW bevordert integratie en arbeidsparticipatie.
- AMW vermindert afhankelijkheid van uitkeringen.
- AMW zorgt voor minder maatschappelijke onrust en minder overlast.
- AMW voorkomt dat een groter beroep wordt gedaan op duurdere zorg.

'In tijden van grote maatschappelijke hectiek is het gevaar groot dat ouderen, ouders of jongeren dreigen af te haken. Juist dan is het goed te zien dat we in Nederland beschikken over een crisisbestendig AMW dat, waar nodig, helpt. Niet alleen om overeind te blijven, maar ook om mee te doen.'

Leo Bisschops,
wethouder partij Best Open, gemeente Best

Winst voor kwetsbare mensen

De overheid wil dat iedereen actief deelneemt in een complexer wordende samenleving. Ook de groeiende groep mensen met sociale, materiële, relationele of sociaal-psychische problemen. Juist deze groep ontbreekt het vaak aan de hiervoor noodzakelijke veerkracht en zelfredzaamheid. Dankzij AMW kunnen zij toch meedoen.

Kansarme jongeren, eenzame ouderen, mensen met problematische schulden, slachtoffers van huiselijk geweld, vluchtelingen en mensen die gebukt gaan onder stress. Allen kunnen een beroep doen op AMW. Daarnaast is een toename te zien van multi probleemcliënten. AMW zorgt in de meeste gevallen voor structuur en helderheid. Afhankelijk van de aard van de problematiek geeft AMW iedere cliënt de juiste ondersteuning. Dat kan een goed gesprek zijn, of praktische hulp bij bijvoorbeeld het schrijven van een brief of het aanvragen van een uitkering.

Uit de praktijk blijkt dat het vaak al scheelt als één van de problemen grondig wordt aangepakt. Dat geeft de cliënt de kracht ook zijn andere problemen aan te pakken.

Soms is er hulp uit andere hoek nodig. AMW is goed geïnformeerd over alle buurtvoorzieningen en gespecialiseerde voorzieningen voor zorg en welzijn. Zoals de geestelijke gezondheidszorg, woonzorg en schuldsanering. Samen met de cliënt wordt een plan van aanpak gemaakt. En hoewel de cliënt tijdens het hele proces wordt begeleid, is het zijn of haar eigen verantwoordelijkheid om gemaakte afspraken na te komen. Als dat lastig is, vraagt AMW aan het sociale netwerk daar bij te helpen.

Winst voor de maatschappij

Wonen in een veilige en gezonde samenleving waarin mensen meetellen en meedoen. Dat wil iedereen. Zonder overlast van dak- en thuislozen of burens met psychische problemen. Maar ook zonder te veel mensen die door omstandigheden langdurig aanspraak maken op dure sociale voorzieningen. AMW helpt zo'n samenleving mogelijk te maken.

Van mensen wordt verwacht dat zij zelf hun problemen oplossen, aan hun betalingsverplichtingen voldoen, zich in het openbaar netjes gedragen en een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij. Dat lukt bij veel mensen, maar niet bij iedereen. Armoede, psychische problemen, werkloosheid, stress en eenzaamheid kunnen een te zware belasting vormen. Met als gevolg dat mensen bijvoorbeeld niet meer in staat zijn goed voor zichzelf of anderen te zorgen. Met alle gevolgen van dien. Een onoverkomelijke schuldenlast bijvoorbeeld, of een uithuisplaatsing, met een zwerversbestaan of criminaliteit tot gevolg.

De maatschappelijke winst die AMW boekt, is het versterken van de zelfredzaamheid van kwetsbare burgers. Zodat zij weer meetellen en meedoen. En niet te lang afhankelijk zijn van een uitkering en andere voorzieningen. Dat leidt immers tot dure en ongewenste situaties.

Winst voor de gemeente

Een samenleving waarin burgers tevreden zijn, zich veilig voelen en productief zijn. Dat is de wens van elke gemeente. Om deze wens te realiseren, is AMW noodzakelijk.

Hoe eerder problemen ontdekt worden, hoe beter – en goedkoper – het is. Vaak kan dan met relatief weinig middelen een passende oplossing worden geboden. Laagdrempeligheid is hierbij een belangrijke factor. Daarom is AMW in wijken en buurten aanwezig. Zodat iedereen in zijn of haar directe leefomgeving eerstelijns psychosociale hulp kan krijgen.

Het belang van AMW in wijken, buurten en scholen is de laatste jaren toegenomen. Met de invoering van de Wmo heeft er immers een ingrijpende cultuuromslag plaatsgevonden. De burger moet in dit nieuwe model zo lang mogelijk zelfstandig kunnen meedraaien in de maatschappij. Dat is precies wat AMW al meer dan honderd jaar nastreeft. Pas als hulp uit het eigen sociale netwerk niet meer voldoet, kan een beroep worden gedaan op professionele zorg. Met die koerswijziging is het werk van AMW veranderd. Gegroeid. AMW is nog steeds een eerste 'vangnet' of opvang voor mensen met problemen. Maar een deel van de inspanningen is er ook op gericht om mogelijke problemen al in een vroeg stadium op te sporen en daar beleid op te ontwikkelen, zodat erger wordt voorkomen. Zo is AMW een 'frontoffice' voor de Wmo.

Multiprobleemcliënten...

... zijn mensen met meerdere problemen tegelijk. Een combinatie van werkloosheid, relatieproblemen en armoede leidt bijvoorbeeld al vlug tot een kluwen van nieuwe problemen. AMW helpt die kluwen ontwarren.

De hulpvragen

In Nederland bieden 107 organisaties voor AMW jaarlijks aan ongeveer 312.000 mensen hulp bij psychosociale problemen. De hulpvragen bij AMW zijn te onderscheiden in drie hoofdcategorieën:

- 1 psychisch/psychosociaal (o.a. depressies, verslaving, eenzaamheid);
- 2 relatieproblemen (o.a. scheiding, opvoedproblematiek, huiselijk geweld);
- 3 sociaal-materiële vragen (o.a. zware schuldenlast, verlies van werk, huisvesting).

.....
'Meer dan 89 procent van de cliënten van het maatschappelijk werk voelt zich na de hulpverlening in staat een volgend probleem zelf op te lossen. Dat is mooi, want zelfredzame burgers dragen bij aan het leefklimaat in buurten en wijken.'

Ineke Huibregtsen,
divisiemanager jeugd en maatschappelijke dienstverlening

.....

AMW helpt mensen

- zelfstandig ervaringen te verwerken, zoals het overlijden van een dierbare, ontslag of een echtscheiding;
- zorg te dragen voor gezinsleden;
- bij het opvoeden van kinderen;
- begrijpen hoe zij relaties moeten aangaan en onderhouden;
- te zorgen voor bestaansmiddelen om een huishouden draaiende te houden;
- zich te redden in de multiculturele samenleving;
- gebruik te maken van de publieke rechten en voorzieningen.

Voorkomen

Juist omdat AMW midden in de samenleving staat en ook op peuterspeelzalen en scholen aanwezig is, kunnen problemen vaak al bij de wortel worden aangepakt. De meerwaarde van AMW ligt in het voorkomen van erger leed. Door effectieve voorlichting, preventieve maatregelen en snelle eerstelijnszorg kunnen cliënten vlot worden geholpen. Zodat iemand met een huurachterstand bijvoorbeeld schuldhulpverlening krijgt en niet na jaren van getob op straat wordt gezet. En zodat jongeren met een slecht vangnet niet gaan zwerven, maar begeleiding krijgen.

'Op de middelbare school lopen veel leerlingen met meerdere problemen. We spreken nu met een meisje dat zoveel blowt dat haar stage en haar schoolwerk eronder lijden. Dat ziet ze zelf helaas niet in. We laten haar nu aangeven wanneer ze gebruikt, zodat ze dat wel gaat inzien. Dan lukt het me misschien haar door te sturen naar de verslavingszorg. Je kunt zo'n meisje natuurlijk ook schorsen, maar dan ben je haar kwijt. Met alle bijbehorende risico's voor de maatschappij.'

Katalinka Groot Obbink,
schoolmaatschappelijk werkster van de IJsselkring op
het Graafschap College in Doetinchem

Besparen

Investeren in AMW betekent preventie en kan dus besparingen opleveren voor kosten van:

- medische behandeling en medicijnen;
- huisuitzetting en opvang;
- ingrijpen politie en justitie;
- jeugdzorg en GGZ;
- uitkering;
- schooluitval;
- deurwaarder;
- onbetaalde rekeningen.

AMW: de cijfers

- 66% van de cliënten is vrouw.
 - 15% van de cliënten is jonger dan twintig jaar.
 - 11% van de cliënten is ouder dan zestig jaar.
 - 29% van de cliënten heeft een uitkering.
 - 23% van de cliënten is alleenstaand.
 - 21% van de cliënten leeft in een eenoudergezin.
 - 14% van de cliënten is van niet-westerse komaf.
 - 38% van de cliënten wordt via de huisarts doorverwezen.
 - 20% van de cliënten heeft last van multiproblematiek.
 - Nederland telt 107 instellingen voor Algemeen Maatschappelijk Werk.
 - Per 6100 inwoners is gemiddeld één formatieplaats uitvoerend maatschappelijk werk beschikbaar.
 - Het totale budget voor AMW bedraagt een krappe 190 miljoen euro per jaar.
 - Dat komt neer op 11 euro per burger, minder dan 1 euro per maand.
-

Samen eropaf!

Een van de manieren om (sluimerende) problemen aan te pakken is de zogenaamde 'outreachende hulpverlening'. Die richt zich met name op de meest kwetsbare en moeilijk bereikbare groepen. Mensen die niet zelf een hulpvraag kunnen formuleren wordt ongevraagd en onvoorwaardelijk hulp aangeboden in de thuissituatie. Daarmee ligt de verantwoordelijkheid voor het krijgen van hulp niet langer alleen bij de cliënt. Wat AMW onderscheidt van andere hulpinstellingen, is dat de focus niet alleen maar op het probleem ligt. AMW kijkt naar de situatie van de cliënt en de factoren in zijn directe omgeving die samenhangen met het probleem. Door een integrale aanpak, afgestemd op de persoon in kwestie, biedt AMW maatwerk. De maatschappelijk werkers werken samen met andere disciplines en partijen om zo de zorg te bundelen en in samenhang aan de cliënt aan te bieden.

De keten

AMW is onder meer actief in scholen, zorgadviesteams, steunpunten huiselijk geweld, centra voor jeugd en gezin, veiligheidshuizen en integrale schuldhulpverlening. AMW geeft hier hulp aan cliënten, maar heeft tegelijk een verbindende rol in de keten en een coördinerende rol tussen organisaties onderling. AMW is zo 'de spin in het web'.

Meer weten over de maatschappelijke
en politieke meerwaarde van AMW?
Neem dan contact op met de
organisatie voor AMW bij u in
de buurt.

Newtonlaan 115
3584 BH Utrecht
Postbus 85223
3508 AE Utrecht

T 030 298 35 00
F 030 298 35 49
www.mogroep.nl
info@mogroep.nl

De MOgroep is de brancheorganisatie
voor Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening